

Vaikuttava jääkärijuhla Karjalohjalla

LIISA MANTERE,
KUVA ANTTI KÄHÖNEN

SATA VUOTTA SITTEN Karjalohjalta lähti neljä nuorta miestä sotilaskoulutukseen Saksaan Libauhun. Jääkäri­liike nosti päätään, kun Venäjä kiristi otettaan Suomesta. Kaikki palasivat Suomeen vuonna 1918, mutta sen jälkeen heidän kohtalonsa olivat erilaiset.

Jääkäreitä ja Suomen itsenäisyyden alkutaivalta muisteltiin sunnuntaina 15.11. Karjalohjan Kotiseutuyhdistyksen järjestämässä juhlassa.

Juhla alkoi jumalanpalveluksella, jossa saarnasi ro­vasti **Paavo Pinomaa**. Palvelus päättyi koskettavasti kanttori **Heikki Oraman** soittamaan Marseljeesiin, joka vei ajatukset Pariisin terrori­iskujen uhreihin.

Lasikirkossa puheen­johtaja **Tapio Heljävaaran** tervehdyssanojen jälkeen kuultiin tunteisiin käyvä Jääkäri­in laulu **Sam Sihvon** laulunäytelmästä Jääkäri­in morsian. Heikki Orama lau­loi sen pianisti **Sanna Hauskaviidan** säestämänä.

Professori **Risto Kuittinen** kertoi esitelmässään neljästä nuoresta miehestä, jotka lähtivät Saksaan mar­raskuussa 1915.

Hesekiel Hirvinen oli ko­toisin Särkijärven kylästä ja Saksaan lähtiessään 20-vuo­tuas. Hän haavoittui Raudun taistelussa Karjalan kan­naksella keväällä 1918 ja kuoli sotasaira­alassa Sorta­valassa. Hänet on haudattu rajantakaiseen Karjalaan.

Kaarlo Einar Karell oli 21-vuotias lähtiessään Karjalohjalta. Suomen vapaus­sodan jälkeen hän osallistui vapaaehtoisena Viron va­paustaisteluun. Sieltä palat­tuana hän lähti vuonna 1921 Viinaan, jossa vienankarja­laiset olivat nousseet Venäjän bolshevikkihallitusta vastaan. Hänet vangittiin ja surmattiin, eikä hänen hau­dastaan ole tietoa.

Akseli Aleksanteri Valtimo lähti Saksaan 19-vuoti­aana Särkijärveltä Kuusian



Karjalohjan kirkkomaalla.

kylän rajalta. Hän kaatui Vuosalmella talvisodan vii­meisenä päivänä. Hänet on haudattu Jurvaan.

Vilho Lindén lähti Kuu­sialta vain 17-vuotiaana. Hän oli Uudentalon poikia, ja hänet värväsi jääkäriksi vanhempi veli **Vaino Lin­dén**, josta tuli myöhemmin lääkintäkenraali. Vilho osal­listui neljään sotaan, mutta selviytyi niistä hengissä ja kuoli vuonna 1970.

JEAN SIBELIUS SÄVELSI Jääkäri­marssin, jonka synty­tarina on kuin jännitys­näytelmä. Sanat kirjoitti Libau­ssa **Heikki Nurmio**. Hänen runonsa voitti kirjoituskil­pailun, jonka tarkoitus oli saada sanat Kuninkaallisen Preussilaisen Jääkäripatal­joona 27:n omaan marssiin. Myöhemmin Nurmio toimi kadettikoulun johtajana.

Runo kuljetettiin Saaren­maan kautta Tukholmaan ja edelleen Uumajaan. Sieltä se tuotiin kalastajaveneellä myrskyisen merenkurkun yli Vaasaan. Matka jatkui junalla Helsinkiin, ja koska santarit valvoivat ahke­rasti matkustajia, runopa­peri ommeltiin erään opis­kelijaneidon alushameen helmaan. Salakuljettaja, sit­temmin rouva **Helmi Arne­berg-Pentti**, toimi aikanaan Helsingin V yhteiskoulun (myöhemmin Apollon yh­teiskoulu) ruotsinkielen

opettajana ja rehtorina.

Helsingistä runo toimi­tettiin Sibeliukselle hänen henkilö­lääkäri­nsä avulla. Muutamassa päivässä syn­tyi sävellys, jonka Eva-tytär salakuljetti Helsinkiin pu­serossaan, kaiken varalta ilman signeerauksia.

Toisen maailmansodan jälkeen Suomen Yleisradi­on pääjohtaja Hella Wuolijoki julisti Jääkäri­marssin esityskieltoon, kuten myös Jääkäri­in morsian-laulunäytelmän.

Karjalohjalla Jääkäri­marssi soi mahtavasti Heik­ki Oraman, Sanna Hauska­viidan ja trumpetisti Mika Nylanderin esittämänä.

Varapuheenjohtaja **Kari J. Talvitie** JP 27 Perinneyh­distyksestä kertoi jääkäri­in paluusta Suomeen vuonna 1918. Paluu oli vaarallinen, täynnä yllättäviä kään­teitä ja rohkeita ratkaisuja.

Juhlan päätteeksi kaikui yhdessä laulettu Maamme­laulu. Lopuksi lähdettiin kunniakäynnille Karjaloh­jan kirkkomaalle. Veljekset Vilho ja Väinö Lindén sai­vat seppeleensä, ja Hirvistä ja Karellia muistettiin Kar­jalaan jääneiden haudalla. Kuusenhavuseppeleen sai myös Kiskosta Karjalohjal­le muuttanut **Arvo Albert Tervamaa**. Jokaisella hau­dalla kuultiin Nylanderin kaunis trumpettisoolo.